

מסורת הש"ס

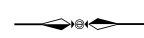
- ↑ לעיל קדו: א, [כרייתות כא:], א [ז"ל רב מרין:] ד [פסחים פג.], ס [אהלות פ"ג מ"א, ט], שם, [לעיל עו:].

תורה אור השלם

1. וכל הולך על כפיו בכל הדרך ההלכת על ארבע טמאים הם לכם כל הנוגע בגבולתם יטמא עד הקרב: והנשא את גבולתם יכבס בגדיו ויטמא עד הקרב טמאים המה לכם:

ויקרא יא כז, כח

גליון הש"ס

גב' וקולית השרן: לאו דוקא דהא שרן מטמא כעדשה אלא דעיקר סיכא מנבלה ושרן דנקט אשגירות לישא הוא: רמב"ן בחידושי צ"צ דף ע"ז ד"ה אין אומיות:

הגהות הב"ה

(א) רש"י ד"ה אבי וכו' לא מטמי משום אבר: (ב) ד"ה טמאה וכו' כבעלי חיים: (ג) תוס' ד"ה טוג וכו' לא אילטרין ליה למתני:

מוסף רש"י

שימוש נותר. שטות בהן מוח חוץ לזמנ ושימשוהו העלמות הלל, מטמאין את הידים, נותר עלמו שגור חכמים שיטמא את הידים (פסחים ג,א). בס"ס. כדמרגמין כטו (שמות ל) כס"סיה (שם).

וקולים המוקדשים.

במסכת פסחים (דף קכ): תנן הפגול והנותר מטמאין את הידים דגזרי בהו רבנן משום חשדי כהונה ועללי כהונה כדמפרש התם וגזרו אף בעצמות ששימשו נותר: וכלה אין עצמותיה

מטמאים דכתיב (ויקרא יב) כנבלתה ולא בעצמות^א וכן שרן הלכך

אוקולית המוקדשין הנוגע בהן בין סתומים בין נקובים טמא קולית נבלה וקולית השרין הנוגע בהם סתומים טהורים נקובים כל שהוא מטמא במגע מנין שאף במשא ת"ל^א הנוגע והנושא^ב את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא:

גב' נוגע אין אבל מאהיל לא היכי דמי אי דאיכא כזית בשר באהל נמי ליטמא דליכא כזית בשר ואי דאיכא כזית מוח מבפנים טומאה בוקעת ועולה באהל נמי ליטמא דליכא כזית מוח בפנים ואי מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ אבר מעליא היא באהל נמי ליטמא אמר רב יהודה בריה דרבי חייא זאת אומרת מוח בפנים אינו מעלה ארוכה מבחוץ במאי אוקימתא דליכא כזית אי הכי במוקדשים אמאי מטמא ותו קולית נבלה וקולית השרין כי ניקבו אמאי מטמאו הא לא קשיא רישא דליכא כזית סיפא דאיכא כזית ומאי קמ"ל מילי מילי קא משמע לן רישא קמ"ל דמוח מבפנים אינו מעלה ארוכה מבחוץ^א מוקדשין מאי קמ"ל שימוש נותר מילתא היא דאמר^ב מרי בר אבוה אמר רבי יצחק^ג עצמות קדשים ששימשו נותר מטמאין את הידים הואיל ונעשה בסים לדבר האסור נבלה אע"ג דאיכא כזית ניקבה אין לא ניקבה לא אביי אמר לעולם מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ והכא במאי עסקינן בששפה וכדרבי אלעזר דא"ר אלעזר קולית ששפה לארכה טמאה לרחבה טהורה וסימניך דיקלא ורבי יוחנן אמר לעולם דאיכא כזית ימוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ ומאי נוגע דקתני מאהיל ואי מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ קולית נבלה וקולית השרין כי לא נקבו אמאי טהורים אמר רבי בנימין בר גידל אמר ר' יוחנן יהכא במאי עסקינן כגון דאיכא כזית מוח המתקשקש גבי מת טומאה בוקעת ועולה נבלה כיון דמתקשקש הוא ניקבה אין לא ניקבה לא א"ר אבין ואיתימא ר' יוסי בר אבין אף אנן נמי תנינא^א הנוגע הבכחצי זית ומאהיל על חצי זית או חצי זית מאהיל עליו טמא אי אמרת בשלמא חד שמא הוא משו"ה מצטרף אלא אי אמרת תרי שמי גינהו מי מצטרף^א והתנן יזה הכלל כל שהוא משם אחד מצטרף וטמא משני שמות טהור אלא מאי חד שמא הוא אימא סיפא יאבל הנוגע

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

קבה.

נוגע אין מאהיל **לא**. וא"ת מנא ליה למידק מאהיל לא אי משום דלא קתני לה הא לא קתני נמי משא אע"ג דעלם כשעורה מטמא כמשא וי"ל דמשא לא אלטרין^א למתני אבל אהל הוה ליה למתני כיון דאין עלם מטמא כאהל אע"ג דלא מתני ליה במוקדשין מ"מ הוה ליה למתני באפי נפשיה אמת אע"ג דלא הוי אהל דומיא דנוגע דנוגע בכל מקום טמא אבל מאהיל לא מטמא אלא כנגד המוח מ"מ כמאי דהוי לתנייה ואם תאמר ולשני ליה הא הא מני רבי יוסי דלית ליה טומאה בזקעת ועולה לקמן בשמעמין ושמא לא מסתבר ליה לאוקמה כר' יוסי: **וְאִי מוח שבפנים** **מועֵלָה ארוכה מבחוץ**. פירש הקונטרס אע"ג דליכא מוח כלל וזה דחקו מדלא מוקי לה דלית זיה מוח וזכנסו דחק דמדנקט קולית משמע דמיייר דאיכא מוח קלת: **אִי הכי מוקדשים בו'**. פירוש שזלמא אי איירי בדליכא כזית א"ש מוקדשין אפי' למ"ד בערבי פסחים (פסחים קכא). נותר ככזינה דכל חד איירי בשיעור ידיה אלא כיון דזמנת איירי בדליכא שיעור מוקדשין אמאי כו' מימיה דמאי קמ"ל רב מרי ממיתין היא ועוד דצפ' כילד זולין (שם דף פג). מייתי סיעתא לרב מרי ודמי לה ליייתי הך מרי מתניתין דהכא ונראה דרב מרי אשמועינן עצמות ששמשו נותר כבר אפי' אין צהן עכשיו כלום ומתני' איכא לאוקומי דדאיכא אכתי כזית ומ"מ חדוש הוא דאיכא שינוש נותר בעולם ובפסחים דבעי לאתויי מעצמות פסח דקאמר אלא לאו דלית זיה מוח היינו סהי' בה מוח כבר דעכשיו לא קאמר דפשיטא דטעוין שרפה משום מוח: **הכא במאי עסקינן בששיפה**. דמו לא מעלה ארוכה והלכך כיון דליכא כזית מוח לא מטמא כאהל דליכא שיעור ולא הוי נמי אבר ואשמועינן דשיפה אינו מטמא כאהל:

וּמֵאִי נוגע דקתני מאהיל. וקמ"ל דנוגע היינו מאהיל ומנטרפין וא"ת לימני כזית מן המנת הנוגע בו טמא ואנא ידענא דנוגע היינו מאהיל וי"ל דלא הוה שמעינן ליה מהכא אלא משום דקיס לן בעלמא דכזית מן המנת מטמא כאהל אבל השתא דקתני קולית י'מן המנת וקתני נוגע מוכיח דנוגע היינו מאהיל דאי אפשר ליגע במוח ממנש בתוך הקולית אלא ע"י אהל: **הכא במאי עסקינן בכזית מוח המתקשקש**. הא דלא קאמר כששיפה כדאמר לעיל אפשר דסבירא ליה דשיפה מעלה ארוכה מבחוץ: **אמר**

אחד מצטרף וטמא משני שמות טהור אלא מאי חד שמא הוא אימא סיפא יאבל הנוגע

ולא נגע במוח טמא משום עלם ששימש את הנותר: לא ניקבה לא. דבעינן אפשר ליגע דתני טעמא כהדיא לקמן [קטו:]: **אביי ותרנן לעולם מוח מעלה ארוכה**. ומתניתין כששפה נסרה כמגל או כסכין דמו לא מעלה ארוכה והלכך כיון דליכא כזית מוח דמטמא כאהל משום שיעור לא יזמטמא^א אבר ובמוקדשין נבלה ושרן כדאיכא כזית כדאוקימנא ואביי לא פליג אלא כמעלה ארוכה: **לארכה**. (ט) בעלי חיים מעלה ארוכה השתא נמי אבר הוא ולא צעי שיעור: **לרחבה**. סביב סביב ואפילו במקום אחד: דקל אם טמול ממנו רצועה סביב הוא מתיבש שלא הנחת דרך לשרף לעלות מן הקרקע למעלה ממקום שנקלף ואם תקליפנו לארכו ותשייר דזו אחד יש דרך לשרף לעלות: **לעולם**. רישא דאיכא כזית דלא מוקמינן מתניתין בתרי טעמי וא"י ליכא כזית הויא מטמא כאהל דמוח כשפנים מעלה ארוכה: **ומאי נוגע מאהיל**. מאהיל נמי כמשמע כדמפרש ואזיל דאיכא תנא דקרי למאהיל נוגע: **אמאי טהורים**. עלם גופיה אבר הוא וכלא מוח נמי מטמא וסתימה מאי אהניא: **המתקשקש**. יבש ונעקר בתוך החלל וידהוא לא מעלה ארוכה: **גזי מס**. אף על גב דאינו משמש ארוכה מטמא כאהל דהא כלל חשיבות אבר הא איכא שיעור וסתימה לא מהניא זיה דטומאה בזקעת ועולה ומוקדשים הרי שמשו נותר: **ונבלה כיון דמתקשקש הוא**. ושוב אינו מעלה ארוכה לאו אבר הוא הלכך ניקבו דאפשר ליגע מטמאים משום שיעור לא ניקבו לא דלאו אבר הוא דהשתא גרע מקולית שיש בה כעדשה מוח לח דההוא מעלה ארוכה הוא: **אף אנן נמי סנינא**. דקרי למאהיל נוגע:

הנוגע

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פ"ח מהלכות אבות הטומאות הל'

ד:

נח ב מיי' פ"א שם הל'

ד:

נב ג ד מיי' פ"ב מהל'

טומאת מת הל' ה

ופ"ב מהל' אבות הטומאות

הל' יא ופ"ד הלכה ט:

ס ה ו ז מיי' פ"ד מהל'

טומאת מת הל' יד:

שיטה מקובצת

אין מוקדשין קמ"ל שימוש: ב חלול ותנן בורה פ' יוצא דופן [דף מג] (א) האברים אין להם שיעור אפי' פחות מכזית מן המנת ופחות מכזית נבלה ופחות כעדשה: ג איכא שמוש נותר וגבי שרן ונבלה איכא שיעור: ד ליכא כזית וכי אכתי לא שמעינן: ט מילי מילי כל דבר דובר ששנה במשנתיו אשמועינן טעמא בכל חד מה: ו בין לית ביה הוה מטמא: ז דמשום דשמשה כזית נותר מטמאה: ח לא מטמאי משום אבר ובמוקדשין: ט נעקר מעלה: פ דקתני קולית המנת וקתני:

א) באמת הוא משנה באלהות (פ"א מ"ו) אלא מיימי לה גס נגדה שם ומעילה (דף י"ז).